

Kirje

11.6.2026

VN/2774/2026
VN/2774/2026-OKM-30

Jakelussa mainittu

Opetus- ja kulttuuriministeriön lausunto

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt opetus- ja kulttuuriministeriöltä lausuntoa hallituksen esityksestä laiksi terveydenhuoltolain 51 §:n muuttamisesta (digitaalinen hoidon tarpeen arvio).

Opetus- ja kulttuuriministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua ja lausuu seuraavaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää, että jatkovalmistelussa selvitetään yhteistyössä YTHS:n kanssa, onko digitaaliselle hoidon tarpeen arvioinnille tarvetta ja sen toteuttamiselle edellytyksiä korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuollon järjestämisessä.

Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että esityksessä tulisi nykyistä vahvemmin huomioida digisuvereniteetti sekä julkisen sektorin strateginen ohjausvalta keskeisiin tietojärjestelmiin. Ministeriö pitää tärkeänä, että digitaalisen hoidon tarpeen arvioinnissa käytettävät ratkaisut perustuvat ajantasaiseen ja korkeatasoiseen tutkimusnäyttöön ja että niiden vaikutuksia seurataan ja arvioidaan systemaattisesti. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö korostaa, että automaation ja tekoälyn hyödyntämisen yhteydessä on varmistettava riittävä läpinäkyvyys, auditointimahdollisuudet sekä edellytykset riippumattomalle arvioinnille. Tämä on keskeistä potilasturvallisuuden, oikeusturvan ja julkiseen terveydenhuoltoon kohdistuvan luottamuksen kannalta.

Esitys hyvinvointialueen mahdollisuudesta käyttää hoidon tarpeen arvioinnin tekemisessä automaatiota on kannatettava. Arvio tehtäisiin lääkinnällisellä laitteella ja lääkinnällinen laite tekisi arvion potilaan hoidon tarpeesta ja sen kiireellisyydestä. Uudistus edellyttää, että myös lainsäädännön toimeenpanon osalta varmistutaan, että kaikilla hyvinvointialueilla toimivilla ammattilaisilla on riittävä ymmärrys siitä, että digitaalisella hoidon tarpeen arvioinnilla väistämättä vaikusta asiakkaan yksityiselämän suojaan ja henkilötietojen suojaan. Potilastiedot ovat EU:n tietosuoja-asetuksen tarkoittamia erityisiä henkilötietoryhmiä, mutta myös valtiosääntöisesti arkaluonteisia tietoja. Tällaisia tietoja on käsiteltävä tietosuoja huomioiden ja varmistettava, että tiedot eivät ole saataville muille kuin niille, joilla on oikeus käyttää tietoja ja että järjestelmä, jossa tietoja käytetään, toimii turvallisesti ja vakaasti. Myös suostumuksesta automaation käytössä ja sen merkityksestä tulee olla ammattilaisilla hyvä ymmärrys asiakastyössä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.okm@gov.fi

Vaikka tekniset laitteet ovat valtaosalle käyttäjistä hyödyllisiä, tulee huomiota kiinnittää heikommassa asemassa olevien palveluihin. Esityksen mukaisesti potilaalla olisi aina oikeus terveydenhuollon ammattihenkilön tekemään arvioon, jota myös opetus- ja kulttuuriministeriö korostaa. Erityisesti huomiota tulee kiinnittää lasten ja nuorten, ikäihmisten ja muiden heikommassa asemassa olevien hoidon tarpeen arviointiin ja hoitoon pääsyyn. Tämä edellyttää toimivia toimintakäytänteitä, joilla voidaan varmistaa vaihtoehtoiset tavat päästä hoidon tarpeen arviointiin ja hoitoon yhtä nopeasti kuin digitaalisen hoidon tarpeen kautta. Kuten esityksessä todetaan, on hoidon tarpeen arvioinnilla ratkaiseva merkitys hoitoon pääsyssä. Se koskee sekä ajallista että laadullista, oikein kohdennettua ohjautumista palveluihin.

Kansliapäällikkö

Heidi Backman

Neuvotteleva virkamies

Merja Niemi

Jakelu

STM Sosiaali- ja terveysministeriö

VN/2774/2026-OKM-30

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: